

شنبه 15 شهریور 1399 - 16 محرم 1442 - 5 سپتامبر 2020

امضای معاهده "پورتسْموت" و پایان جنگ بین روسیه و ژاپن (1905م)

مرگ "علی رضا عضد الملک" نائب السلطنه، سیاستمدار و بزرگ خاندان قاجار، (1289 ش)، علیرضا عضدالملک، برادرزاده مهد علیا مادر ناصرالدین شاه قاجار، در حدود سال 1200 ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراگیری تحصیلات مقدماتی وارد دربار محمدشاه قاجار گردید و پس از چند سال در زمان ناصرالدین شاه که پسر عمه و ایش بود، به وزارت عدلیه منصوب شد. وی در وقایع تحریم تنباکو رابط بین شاه و عده و ای از علما بود و تدریجاً جزو امنای دولت و رجال درجه اول محسوب می شد تا این که ایلخانی (بزرگ خاندان) قاجار گردید. عضدالملک، سالیانی در زمان سلطنت مظفرالدین شاه و محمد علی شاه، گوشه عزلت گزیده بود و غالباً در منازعات مملکتی به عنوان ریش سفید مداخله می کرد. او پس از خلع محمدعلی شاه، چون احمدمیرزا سن قانونی نداشت، از طرف فاتحان تهران به عنوان نیابت سلطنت انتخاب شد و تا پایان عمر به مدت چهارده ماه در این مقام بود. او با تندروی و راهی مشروطه و خواهان که در روزهای نخستین فتح تهران انجام می گرفت موافقت نداشت و اعدام شیخ فضل الله نوری را به شدت مورد انتقاد قرار داد. از این رو سپهدار اعظم، صدراعظم مشروطه را معزول نمود و مستوفی الممالک را به آن سمت منصوب کرد. هر چند وی را مردی زاهد و پاک طینت گفته اند ولی علی رغم اندوختن ثروت فوق العاده، در نهایت خست و امساک زندگی می کرد و اهل بخشش نبود. علیرضا عضدالملک سرانجام در نیمه شهریور 1289 ش برابر 17 رمضان 1328 ق در حدود نود سالگی درگذشت و در مقبره ناصرالدین شاه در حرم عبدالعظیم مدفون شد.

رحلت آیت الله سیدمحمد شاهه دی، عجم بزرگوار، حوزه علمیه نجف اشرف (1353 ش)، آیت الله سید محمود شاهرودی در حدود سال 1362 ق (1301 ش) در روستایی از توابع شاهرود ولادت یافت. در ابتدا تحت تربیت پدرش سیدعلی بود تا آنکه به خراسان رفت و سپس در 27 سالگی به نجف اشرف عزیمت نمود. آیت الله شاهرودی در نجف از درس و راهی خارج اصول آیات عظام آخوند خراسانی، آقا ضیاءالدین عراقی و سیدابوالحسن اصفهانی بهره برد و به مرتبه اجتهاد نائل آمد. این فقیه بزرگوار سپس به تدریس روی آورد و در حدود 50 سال، خارج فقه و اصول را برای طلاب و فضلاء نجف اشرف تدریس نمود. پس از وفات آیت الله ابوالحسن اصفهانی جمع کثیری از مردم، مقلد آیت الله شاهرودی شدند. اما پس از رحلت حضرات آیات بروجردی و حکیم، ایشان یکی از بزرگترین مراجع تقلید شیعیان شد. ایشان در جریان حمله مزدوران پهلوی به مدرسه فیضیه قم، جنایات خونبار درباریان را محکوم کرد و در برابر آن موضع گیری نمود. از این فقیه وارسته آثار متعددی بر جای مانده که تقریرات بحث و راهی آقا ضیاءالدین عراقی و میرزای نایینی، حاشیه بر کتاب عروة الوثقی و ذخیره المؤمنین و... از آن جمله است. از شاگردان ایشان می توان از آیات عظام: حاج سیدمحمد شاهرودی و شیخ جواد تبریزی، سیدمرتضی فیروزآبادی، سیدجعفر مروّج شوشتری، شیخ محمدرضا رضوانی خمینی و... نام برد. این عالم بزرگوار سرانجام در 14 شهریور 1353 ش برابر با 18 شعبان 1395 ق در 91 سالگی در نجف وفات یافت و پس از تشییع باشکوه، در کربلا مدفون گردید.

تدوین تاریخ اسلام، در عهد خلیفه و ی دوم (16 ق)، تدوین تاریخ اسلامی در عهد خلیفه و ی دوم (16 ق) در عصر خلیفه و ی دوم برخی از استانداران و برخی از دوراندیشان مدینه لزوم انتخاب تاریخی ویژه برای مسلمانان را به اطلاع خلیفه رسانیدند. عمر بن خطاب که دو سال و نیم از خلافت و ایش می گذشت، تصمیم گرفت برای مسلمانان تاریخ ویژه و ای ترتیب دهد. به همین جهت تعدادی از صاحب و نظران مهاجر و انصار را گردآورد و با آنان درباره و ی تدوین تاریخ اسلامی مشورت و گفت و گو کرد. امیر مؤمنان علی بن ابی طالب (ع) نیز که در آن جمع حضور داشت، پیشنهاد کرد: به خاطر اهمیت هجرت پیامبر اسلام (ص) از مکه به مدینه و ی منوره، هجرت آن حضرت را مبدأ تاریخ قرار بدهند. غیر از آن حضرت، برخی از حاضران، تولد پیامبر (ص)، برخی سال بعثت آن حضرت و برخی سال رحلت آن حضرت را پیشنهاد کرده بودند. هم و ی چنین بعضی و ها تاریخ رومی (میلادی) و عده و ای هم تاریخ فارس (فرس قدیم) را پیشنهاد نمودند. ولی عمر بن خطاب پیشنهاد امیر مؤمنان علی بن ابی طالب (ع) را اصلح دانست و همان را تأیید کرد و بنا گذاشت که هجرت پیامبر (ص) مبدأ تاریخ اسلامی باشد. پس از آن درباره و ی ابتدای سال قمری که از چه ماهی آغاز گردد، گفت و گو شد. در این و ی باره هم نظرهای گوناگونی ارائه گردید. برخی به خاطر اهمیت ماه رمضان، ابتدای رمضان را و برخی به خاطر اهمیت حج، اول ذی و ی حجه را و برخی ماه رجب را که در عصر جاهلیت اهمیت ویژه و ی در نزد عرب و ها داشت و عثمان بن عفان، ماه محرم را به خاطر این که نخستین ماه حرام است، پیشنهاد نمودند. عمر بن خطاب پیشنهاد عثمان را پذیرفت و دستور داد که نخستین ماه سال قمری را از محرم آغاز کنند.

امضای معاهده "پورتسْموت" و پایان جنگ بین روسیه و ژاپن (1905م) طی قرن نوزدهم، روسیه همانند دیگر و های اروپایی، با دست اندازی به خاک چین، مرزهای شرقی خویش را

توسعه می‌داد. در همان حال، چون ژاپن از طرفی چین را لقمه چرب و نرمی برای توسعه طلبی‌های خود می‌یافت و از سوی دیگر در مورد مناطق شبه‌جزیره کره و سرزمین منچوری با روسیه اختلاف داشت، به دنبال بهانه‌ای برای آغاز جنگ و درآویختن با روسیه بود. در این حال، در روز هشتم فوریه 1904م، نیروهای ژاپن بدون اعلان جنگ و به طور غافلگیرانه، ناوگان روسی را در بندر پرت آرتور که در اجاره روس‌ها بود، مورد حمله قرار دادند و به دنبال آن، در مناطق متصرفی روسیه در منچوری، نیرو پیاده کردند. در طی این نبرد، قوای روسیه متحمل شکست‌های پی‌درپی شدند و برای اولین بار، یک دولت آسیایی توانسته بود یک قدرت غربی را شکست دهد. به دنبال این شکست‌ها، دولت روسیه که توان ادامه جنگ را نداشت سرانجام با میانجی‌گری آمریکا، در پنجم سپتامبر 1905م قرارداد صلح پورتسموت را با ژاپن امضا کرد. به موجب این قرارداد، نیمه جنوبی جزیره ساخالین و بندر پرت آرتور در شرق روسیه و نیز شبه‌جزیره کره تحت الحمایه ژاپن شد. لطمه‌ای که با امضای این قرارداد بر حیثیت نیکلای دوم، تزار روس وارد آمد، زمینه‌ساز انقلاب 1905م روسیه را فراهم آورد. (ر.ک: 8 فوریه)